

Smågruppetiltak for elever med problematferd

Antallet elever med problematferd og lav skolemotivasjon som blir tatt ut av ordinær undervisning har økt betydelig de siste 15 årene. Samtidig går færre elever på heltid i smågruppetiltakene. Dette kommer fram i en ny kartlegging utført av Lillegården kompetansesenter på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

RAPPORT | SIST ENDRET: 06.02.2007

Tittel:

I randsonen : Forekomst og organisering av smågruppetiltak for elever på ungdomstrinnet som viser problematferd og lav skolemotivasjon

Rapporten:

[Last ned rapporten \(PDF\)](#)

Forfatter:

Hanne Jahnsen, mfl.

Utgiver:

Lillegården kompetansesenter

År:

2006

Kartleggingen tar for seg opplæringstiltak organisert i smågrupper. Dette er grupper på 5-8 elever som er organisert utenfor den ordinære undervisningen, og som ofte har praktisk arbeid kombinert med skolefag. Gruppene kan være styrt av skolene, eller de kan være selvstendige enheter styrt av skoleadministrasjonen i kommunene. De kan enten være lokalisert internt i skolen eller i eksterne lokaler. Totalt ble det i kartleggingen rapportert inn 271 smågruppetiltak. Av disse var 122 interne tiltak lokalisert i vanlige ungdomsskoler, mens 149 var eksterne eller selvstendige tiltak. Antallet segregerende smågruppetiltak på ungdomstrinnet er nesten tredoblet siden 1991.

Godt over halvparten av elevene i smågruppetiltakene er deltidselever. I 1991 var nesten alle elevplasser i eksterne og selvstendige tiltak heltidsplasser. I 2005 fikk 2200 elever opplæring i ulike typer

smågruppetiltak. Av disse var 75 prosent gutter. Elevene i tiltakene har gjennomsnittlig blitt noe yngre sammenliknet med 1991.

Økningen i antallet smågruppetiltak står i motsetning til anbefalinger om at slike tiltak bør benyttes med forsiktighet. Kartleggingen viser at det er behov for mer kunnskap om årsaken til denne økningen, og om kvaliteten på opplæringen i tiltakene. Mange vil hevde at i smågruppetiltak befinner det seg mange dyktige pedagoger med lang erfaring og mye kompetanse på arbeid med elever som viser problematferd (Ogden og Sørli 1992). Dessuten representerer smågruppetiltak i mange tilfeller en annerledes og spennende læringsarena som den vanlige skolen kan ha god bruk for. Det er generell enighet om at det er varierende kvalitet på smågruppetiltakene (Sørli 1999), men for en del elever er det neppe noe godt alternativ å vende tilbake til hjemskolen.

Det er tidligere avdekket mangler ved de juridiske forholdene rundt plassering av elever i smågruppetiltak (Nordahl m. fl. 2003). Den nye kartleggingen viser imidlertid at dette har bedret seg og at elevenes rettigheter er rimelig godt ivaretatt. De fleste elevene har nå enkeltvedtak etter § 5.1 i opplæringsloven og /eller individuell opplæringsplan.